

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek (...) w R. Wydział II Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Artur Żymełka

Protokolant Agnieszka Jaskulska

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2014 r. w Rybniku

sprawy z powództwa D. C.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w J.

o naprawienie szkody

- 1) zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. na rzecz powódki D. C. kwotę 398.196,11 zł (trzysta dziewięćdziesiąt osiem tysięcy sto dziewięćdziesiąt sześć złotych i jedenaście groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 listopada 2013 r.;
- 2) oddala powództwo co do żądania odsetek od wyżej zasądzonej kwoty za okres wcześniejszy;
- 3) umarza postępowanie w pozostałej części;
- 4) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.268,16zł (cztery tysiące dwieście sześćdziesiąt osiem złotych i szesnaście groszy) tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego;
- 5) nakazuje pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 19.910,00zł (dziewiętnaście tysięcy dziewięćset dziesięć złotych) tytułem części należnej w sprawie opłaty sądowej od pozwu;
- 6) odstępuje od obciążania powódki pozostałą częścią należnej opłaty sądowej.

Sygn. akt II Cgg 10/13

UZASADNIENIE

Powodowie D. C. i E. C. w pozwie wniesionym 29 marca 2013 r. do Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. domagali się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w J. kwoty 500.000 zł tytułem odszkodowania za występujące w ich zabudowaniach, w tym w budynku mieszkalnym, gospodarczym, garażu, placu i ogrodzeniu, szkody będące następstwem działalności górniczej prowadzonej przez KWK (...) w J.. Powodowie podali, że oprócz szkód związanych z eksploatacją, w bardzo bliskiej odległości od ich zabudowań znajduje się zwałowisko odpadów górniczych (hałda), na którą cały czas zwożone są odpady i której wysokość w związku z tym rośnie. Powodowie oświadczyli nadto, że wszyscy ich sąsiedzi są już wysiedleni, a w ich domu często odczuwalne są tąpnięcia związane z prowadzoną przez pozwaną działalnością.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) Spółka Akcyjna w J. wniosła o oddalenie powództwa o zapłatę kwoty 500.000 zł zarzucając, że pozwana widzi możliwość zawarcia ugody co do naprawy uszkodzeń występujących w

budynku mieszkalnym, budynku gospodarczym, placu, ogrodzeniu i szambie, natomiast wypłatę jednorazowego odszkodowania za gnojownik, przy uwzględnieniu stopnia jego naturalnego zużycia.

W toku sprawy powód E. C. cofnął pozew w zakresie dochodzonego przez niego roszczenia z uwagi na fakt, że to D. C. jest wyłącznym właścicielem nieruchomości, na której wystąpiły szkody, których dotyczył pozew wniesiony w niniejszej sprawie.

Pozwana wyraziła zgodę na cofnięcie pozwu przez E. C., co skutkowało umorzeniem postępowania w tym zakresie.

Ostatecznie w toku procesu również pozwana przyznała, że naprawa szkód górniczych na nieruchomości powódki powinna nastąpić poprzez wypłatę jednorazowego odszkodowania.

Powódka po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska wniosła o zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kwoty 398.196,11 zł – stanowiącej odszkodowanie w wysokości brutto wyliczone w toku sprawy przez biegłego sądowego - wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, a w pozostałej części cofnęła pozew. Jednocześnie wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów zastępstwa adwokackiego wg norm przepisanych.

Pozwana ostatecznie oświadczyła natomiast, że nie kwestionuje celowości wypłaty powódce jednorazowego odszkodowania. Stwierdziła jednakże jednocześnie, że powódce przysługuje odszkodowanie w wysokości 359.640,84 zł netto, tj. z pominięciem podatku VAT. Zarzuciła nadto, że bezzasadnym jest żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu, ponieważ powódka nadal zamieszkuje w budynku mieszkalnym i korzysta z pozostałych obiektów. Pozwana jednocześnie zaproponowała powódce zawarcie ugody, na mocy której pozwana zobowiązałaby się do wypłaty powódce kwoty 359.640,84 zł, zaś powódka w odrębnej ugodzie notarialnej miałaby się zobowiązać do dokonania rozbiórki obiektów w nieprzekraczalnym terminie do 31 grudnia 2016 r. pod rygorem dochodzenia zastrzeżonych kar umownych w razie niedotrzymania przyrzeczonego terminu, zaś koszt rozbiórki zostałby uzgodniony pomiędzy stronami po przeprowadzeniu negocjacji w drodze odrębnej umowy.

Powódka nie wyraziła zgody na zawarcie ugody o takiej treści i strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka D. C. jest właścicielem zabudowanej nieruchomości położonej w J. przy ul. (...).

(dowód: odpis z księgi wieczystej KW Nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju k.96-98)

Powódka we wniosku z dnia 11 sierpnia 2011 r. wystąpiła o naprawienie szkód pochodzenia górniczego w obiektach znajdujących się na jej nieruchomości.

W dniu 16 grudnia 2011 r. strony przeprowadziły oględziny nieruchomości powódki stwierdzając wystąpienie szkód pochodzenia górniczego. Pozwana zaproponowała naprawę występujących szkód, jednakże z uwagi na to, że powódka nie zgodziła się z wynikami pomiarów pochylenia budynku mieszkalnego oraz nie wyraziła zgody na proponowany remont, pozwana pozostawiła sprawę bez dalszego biegu.

W piśmie, które wpłynęło do pozwanej w dniu 19 grudnia 2011 r. powódka wniosła o ponowne przeprowadzenie pomiaru pionowości budynku mieszkalnego podnosząc, że nie zgadza się z pomiarami wykonanymi we wrześniu tego roku.

(dowód: wniosek powódki o naprawę szkód k.43, pismo pozwanej dotyczące wstrząsów oraz plan i opinie mierniczo-geologiczne pozwanej k.38-42,33, protokół z dnia 16 grudnia 2011 r. ustalenia aktualnego stanu szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego k.36-37, pismo powódki k.25)

W dniu 13 lutego 2012 r. powódka ponownie wystąpiła z wnioskiem o naprawienie szkód górniczych, w odpowiedzi na co pozwana zaproponowała ugodowe załatwienie sprawy.

W dniu 5 marca 2012 r. przeprowadzono kontrolę-ogłędziny przewodów kominowych stwierdzając pęknięcia przewodu kominowego dymowego z kotła CO na całej długości tego przewodu i zalecono jego uszczelnienie poprzez tzw. szlamowanie. Stwierdzono jednocześnie spękania także przewodu spalinowego w budynku mieszkalnym oraz spękania komina w budynku gospodarczym, które zalecono naprawić poprzez naprawę tynków.

W dniu 18 czerwca 2012 r. strony podpisały dokument zatytułowany ugoda, w którym wskazano, że na dzień jej podpisania na nieruchomości powódki występują, będące następstwem działalności górniczej pozwanej, uszkodzenia w postaci pęknięć i zarysowań na elewacji i cokole budynku mieszkalnego, pęknięć i deformacji schodów wejściowych do piwnicy, pęknięć i zarysowań tynków wewnętrznych ścian, sufitów w fasetach na wszystkich kondygnacjach, pęknięć posadzek betonowych w piwnicy, zarysowań parapetów, zarysowań stropów i schodów do piwnicy, pęknięć tynków na kominach oraz pochyłu budynku. Stwierdzono również występowanie pęknięć i zarysowań ścian, tynków, sufitów i posadzek oraz pęknięć na kominie w budynku gospodarczym, jak również deformację i wychylenie słupków ogrodzenia i niemożność zamknięcia bramy furtki, pęknięcie z przemieszczeniem ścian gnojownika, zarysowanie pokrywy szamba oraz pęknięcia i deformacje płyt na placu oraz przeciwnospadki powodujące przedostawanie się wody do budynku.

Strony ustaliły – jak stwierdzono to w ugodzie - że naprawienie uszkodzeń w budynku mieszkalnym, budynku gospodarczym, ogrodzeniu, gnojowniku, szambie i placu „ze względu na pochył budynku, występujące uszkodzenia, dokonaną i projektowaną eksploatację górniczą zostanie zlecona opinia budowlana celem określenia właściwego sposobu naprawy”. Jednocześnie strony ustaliły, że komin zgodnie z opinią kominiarską powinien zostać uszczelniony poprzez szlamowanie i w tym zakresie powódka we własnym zakresie zleci dokonanie prac, a pozwana zwróci związane z tym koszty.

(dowód: wniosek o naprawienie szkód górniczych z 13 lutego 2012 r. k.32, pismo pozwanej k.31, opinia kominiarska k.35, ugoda z dnia 18 czerwca 2012 r. k.28-30)

W piśmie z dnia 7 listopada 2012 r. pozwana poinformowała powódkę, że w nawiązaniu do protokołu ustalenia aktualnego stanu szkód pozwana zleciła opinię budowlaną dla budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, placu, ogrodzenia, gnojownika i szamba, z której wynika, że w obiektach występują szkody pochodzenia górniczego w postaci:

- budynek mieszkalny: spękania i liczne zarysowania ścian zewnętrznych, spękania ścian fundamentowych, sporadyczne ślady zawilgocenia, spękania i zarysowania ścian piwnic wraz z zarysowaniem stropu nad piwnicą, spękania między ścianą fundamentową a murkiem oporowym i opaską betonową, deformacja i pęknięcia schodów wejściowych do piwnicy, zarysowania stopni schodów klatki schodowej między piwnicą i parterem oraz zarysowania ścian pomieszczeń wszystkich kondygnacji;
- budynek gospodarczy: spękania ścian zewnętrznych rozchodzące się od narożników otworów drzwiowych, widoczne również od wewnątrz, liczne zarysowania tynków ścian zewnętrznych, spękania i zarysowania wraz z ubytkami tynku pomieszczeń gospodarczych, spękania i zarysowania ścian w pobliżu murka oporowego i zawiasów drzwi garażowych;
- plac i ogrodzenie: pęknięcia i deformacja płyt, występowanie przeciwnospadków powodujących przedostawanie się wody do piwnicy budynku oraz deformację i wychylenia od pionu słupków ogrodzenia oraz bram i furtek;
- gnojownik: pęknięcia wszystkich ścian zbiornika;
- szambo: zarysowania i spękania płyty wierzchniej zbiornika.

Jednocześnie pozwana w nawiązaniu do opracowanej na jej zlecenie opinii zaproponowała naprawę szkód występujących w budynku mieszkalnym, budynku gospodarczym, placu, ogrodzeniu i szambie poprzez remont a występujących w gnojowniku poprzez wypłatę odszkodowania co do wysokości którego zapowiedziała negocjacje.

(dowód: prywatna opinia budowlana k.44-77, pismo pozwanej do powódki z dnia 7 listopada 2012 r. k.26-27)

W międzyczasie powódce wypłacono kwotę 2.491,50 zł tytułem zwrotu kosztów uszczelniania komina oraz opinii kominiarskiej.

(dowód: polecenie wypłaty k.34)

Powódka nie zgodziła się na naprawę szkód poprzez wykonanie remontów, tym bardziej że budynek powódki jest ostatnim zamieszkałym budynkiem w sąsiedztwie.

(dowód: zdjęcia k.95)

Wartość odszkodowania netto za budynek mieszkalny powódki z uwzględnieniem stopnia naturalnego zużycia wynosi 288.012,12 zł, za budynek gospodarczy wraz z garażem 44.253,63 zł, za ogrodzenie 8.933,96zł, za plac i chodniki 10.839,48zł, za gnojownik 1.199,73 zł, a za szambo 6.401,92zł

Łącznie wysokość odszkodowania netto wynosi 359.640,84 zł.

Wysokość należnego odszkodowania brutto wynosi natomiast 398.196,11 zł.

(dowód: opinia biegłego sądowego M. S. k.131-254)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do ostatecznie żądanej kwoty 398.196,11 zł.

Dochodzone przez powódkę roszczenie wynikało z faktu wystąpienia szkód na jej nieruchomości spowodowanych ruchem zakładu górniczego pozwanej, a ponieważ ruch ten prowadzony był zgodnie z ustawą prawo geologiczne i górnicze, to do naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zastosowanie mają przepisy tej ustawy. Chodzi przy tym o ustawę prawo górnicze i geologiczne z dnia 4 lutego 1994 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 228, poz.1947 z późn. zm.), ponieważ zgodnie z art.222 aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.2011.163.981) do spraw o naprawienie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego, w których zdarzenie wywołujące szkodę, jak i jej powstanie, miały miejsce przed dniem 1 stycznia 2012 r. – tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie - stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo górnicze i geologiczne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 75/13).

Stosownie do art.91 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

W myśl art.97 tej ustawy w sprawach o naprawienie szkód górniczych orzekają sądy powszechne (ust.1), jednakże sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe dopiero po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 30 dni (ust.2).

Warunek wyczerpania postępowania ugodowego został w rozpatrywanej sprawie spełniony, ponieważ powódka przed wniesieniem pozwu występowała do pozwanej o ugodowe załatwienie sporu, jednakże w wyżej wskazanym terminie nie doszło do zawarcia ugody, która załatwiałaby kwestię naprawienia występujących na nieruchomości powódki szkód pochodzenia górniczego. Co prawda strony podpisały dokument „ugody” z dnia 18 czerwca 2012 r., jednakże wynikało z niego jedynie tyle, że sposób naprawy szkód zostanie ugodowo ustalony po opracowaniu opinii budowlanej, przy czym pomimo jej opracowania do ostatecznego ugodowego określenia sposobu naprawy pomimo upływu w/w terminu nie doszło.

W sprawie ostatecznie przyznanym przez pozwaną okazało się, że niecelowym byłoby naprawianie szkód zgodnie z art.94 wyżej powołanej ustawy poprzez przywrócenie stanu poprzedniego, w konsekwencji czego naprawa szkód górniczych na nieruchomości powódki stosownie do art.95 tej ustawy winna nastąpić przez wypłatę jednorazowego odszkodowania.

W oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego przeprowadzony w niniejszej sprawie ustalona została wysokość jednorazowego odszkodowania na kwotę 398.196,11 zł brutto (359.640,84 zł netto).

Opinia ta nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a jako jednoznaczna, przejrzysta i logiczna zasługiwała na wiarę.

Spór w sprawie ostatecznie na dzień zamknięcia rozprawy ograniczył się do tego czy niekwestionowane przez strony, wyliczone przez biegłego sądowego, kwoty odszkodowania należy zasądzić w wysokości brutto albo netto, jak również co do daty początkowej zasądzenia odsetek od kwoty ustalonego odszkodowania.

Zarzut strony pozwanej, że odszkodowanie winno być zasądzone w wysokości netto nie był zasadny. Zwrócić należy uwagę na fakt, że skoro odszkodowanie winno odpowiadać kwocie, jaką powódka – nie będąca przedsiębiorcą – będzie musiała ponieść na wybudowanie nowego domu, to wiązać będzie się to z koniecznością poniesienia przez nią kosztów w wysokościach brutto, a ponieważ odszkodowanie musi pokrywać pełną szkodę, to żądanie pozwu zasługiwało na uwzględnienie do wysokości odszkodowania brutto. Bez znaczenia dla sprawy był złożony przez stronę pozwaną artykuł z biuletynu rzeczoznawców majątkowych już tylko z tej przyczyny, że omawiany w tym opracowaniu problem dotyczył naliczania podatku VAT przy obrocie nieruchomościami, podczas gdy rozpatrywana sprawa nie dotyczyła obrotu nieruchomościami, a odszkodowania za spowodowanie szkód na nieruchomości powódki, do naprawienia których zobowiązana jest pozwana.

Niezasadnym był również zarzut pozwanej co do naliczenia odsetek od zasądzonej kwoty odszkodowania dopiero od dnia kiedy powódka przestanie zamieszkiwać w budynku mieszkalnym i korzystać z pozostałych obiektów. Podkreślić bowiem należy, że świadczenie odsetkowe jest świadczeniem ubocznym głównego świadczenia pieniężnego i pozostaje w ścisłym związku z datą, na jaką ustalono wysokość należnego odszkodowania, tym bardziej że jedną z funkcji odsetek jest funkcja waloryzacyjna polegająca na tym, że odsetki mają za zadanie również rekompensatę wierzycielowi spadku wartości pieniądza. Podkreślić przy tym należy, że poprzez odesłanie wynikające z art.92 wyżej powołanej ustawy z 4 lutego 1994 r., do ustalenia wysokości szkody w niniejszej sprawie, a tym samym wysokości odszkodowania, miały zastosowanie ogólne uregulowania prawa cywilnego, a zgodnie z art.363§2 k.c., jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania. Strona pozwana nie wykazała, aby zachodziły szczególne okoliczności wymagające przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Z drugiej strony skoro wysokość odszkodowania ustalona została – jak wynika z opinii biegłego sądowego z października 2013 r. – wg aktualnego na dzień wydawania tej opinii poziomu cen, za niezasadne uznać należało także żądanie powódki w części, w jakiej domagała się zasądzenia odsetek od ustalonej w tej opinii kwoty odszkodowania od dnia wniesienia pozwu, skoro odszkodowanie nie było ustalone wg cen z tego dnia. W konsekwencji tego Sąd – na podstawie art.481§1 i 2 k.c. - zasądził odsetki od ustalonego w kwocie 398.196,11 zł odszkodowania od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu, niekwestionowanej również przez stronę pozwaną, opinii biegłego sądowego z października 2013 r., tj. od dnia 29 listopada 2013 r., a co do żądania odsetek za okres wcześniejszy powództwo oddalił jako niezasadne.

Wobec częściowego cofnięcia pozwu i zgody na to strony pozwanej Sąd na podstawie art.355§1 k.p.c. w zw. z art.203§1 k.p.c. umorzył postępowanie w części, w jakiej powódka cofnęła pozew.

Koszty procesu zostały stosunkowo rozdzielone stosownie do art.100 zd.1 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Skoro powódka wygrała sprawę w 79,64% (zasądzona kwota 398.196,11 zł : pierwotnie żądana kwota 500.000 zł), oznacza to, że w takim samym stosunku sprawę przegrała pozwana i w takim stosunku winna w związku z tym ponieść koszty procesu. Z tej

przyczyny Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.268,16 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego. Wynagrodzenie profesjonalnych pełnomocników strony wynosiło po 7.200 zł, a zatem łącznie koszty z tego tytułu wyniosły 14.400 zł. Powódkę z tej sumy obciążała kwota 2.931,84 zł (20,36% odpowiadające części, w jakie powódka przegrała proces x w/w suma 14.400 zł), a skoro powódka poniosła na wynagrodzenie swojego pełnomocnika kwotę 7.200 zł, to od pozwanej na rzecz powódki należało zasądzić w/w kwotę 4.268,16 zł.

Jednocześnie Sąd na podstawie art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.) w zw. z art.100 zd.1 k.p.c. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodka (...) w R. kwotę 19.910 zł (79,64% z całej wymaganej w sprawie opłaty sądowej w wysokości 25.000 zł naliczonej od pierwotnie zgłoszonego przez powódkę żądania w kwocie 500.000 zł) tytułem części należnej w sprawie opłaty sądowej od pozwu, od której powódka była zwolniona z mocy prawa, a nadto na podstawie art.113 ust.4 wyżej powołanej ustawy odstąpił od obciążenia powódki pozostałą częścią należnej opłaty sądowej biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, w tym fakt że zasądzone odszkodowanie ma służyć zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych powódki.